✎ Exercise 113.

▶	abɪrʲ maxg ə Nabə gən də xab ə ɣobəɣ
▶	əm faxgə dum baxgəx nɔm faxgə du ə vaxg xa Naxgə mim baxgəx ɪs xa Naxgə mi vaxg ax nəm fɛçgʲɪNʲsə m baxgəx nɔ nəm fɛçgʲɪNʲsə vaxg xa vagrɪNʲ ɛrʲ ə vaxgəx ɪs xa vagrɪNʲ ɛrʲ ə vaxg
▶	barɪLʲ əm brɤiNʲ barɪLʲ ɪs barɪLʲ balˈalɛNʲ
▶	xa ro Lɯːɣ Ruəɣ Luə rʲiəv ɪs xa ro Lɯːɣ Luə rʲiəv Ravər
▶	ɟiç dav duh u av ɛrʲ Nʲɛːv
▶	ged ə vɔLə du ə mɔL xa Naːs ə mɔL mɔLəx
▶	juLɪrʲən ɛrʲ juLɪNʲ juLɪrʲ irʲəN ɪs juLɪrʲ vɔrʲəN
▶	ihdʲən nə kʲirʲçgʲə brʲihgʲə aNə Lʲihdʲə mə hɛnavər
▶	maʃ i daː hi baː hi baːhɪ miʃ i maʃ i maː hi
▶	RɔLag ɪs bLɔj RɔLɛgʲ agəs RɔLag Laːn
▶	triː uərʲən gəN ə ɣɔL imirəL tʲimiçəL imilag mɛna xulɛgʲ

✎ Exercise 114. ▶

ə hɯːn ə ɣaː kʲimar ə haː
ə triː ə kʲehɪrʲ brɔːgən Lʲɛhɪrʲ
ə koːgʲ ə ʃia ɯʃgʲə s fiə
ə ʃɛxg ə hɔxg ɪs mi ha bɔxg
ə Nɤj ə dʲeç fɛçgʲ nə heç
ə hɯːn dʲiag ə ɣaː ɟiag
brɔːgən gən faːjəɣ

Blas na Gàidhlig - The Sounds

Lɣ.ər pɔxgan

Larə pɔxgan

pɔxgan ʃehbɪNʲ

ʃehbɪNʲ ʃɔ:nadʲ

da: viar vi.an

miar ĩçgʲˈi.aNʲ

du:.əL gLas

ə legʲ as

ə çauN sə xɯ:Lan

bɔnadʲ əˈmax

sdɔxg əˈʃdʲɛx

ʃɔ Nʲ tʲe: vrʲiʃ ə savəL

ʃɔ Nʲ tʲe: ɣɣdʲ əm ba:R

ʃɔ Nʲ tʲe: hes ə gavərg

ʃɔ Nʲ tʲe: rɯh ɛrʲ faLav

ɪs ʃɔ Nʲ tʲe: veg ə be:dər ʝi fa:jəɣ ɛrʲ fad

haːnɪgʲ kaLʲəx a Lɔxˈabər
ə ɟiəRɪ sgadan a LɔxˈvrɯːNʲ
xa də ɟiəR i ɛrʲ sgʲiLʲɪNʲ
ax na xũːNdəɣ i gə nanal

sgʲidər sgadan ə hɯːn
sgʲidər sgadan ə ɣaː
sgʲidər sgadan ə triː
sgʲidər sgadan ə kʲehɪrʲ
sgʲidər sgadan ə koːgʲ
sgʲidər sgadan ə ʃia
sgʲidər sgadan ə ʃɛxg
sgʲidər sgadan ə hɔxg
sgʲidər sgadan ə Nɤj
sgʲidər sgadan ə dʲeç
sgʲidər sgadan ə hɯn dʲiag
sgʲidər sgadan ə ɣaː ɟiag
sgʲidər sgadan ə triː dʲiag
…

Blas na Gàidhlig - The Sounds

dʲeç bɔçgʲəNən dʲeç krɛçgʲəNən

Nɯj bɔçgʲəNən Nɯj krɛçgʲəNən

ɔxg bɔçgʲəNən ɔxg krɛçgʲəNən

ʃɛxg bɔçgʲəNən ʃɛxg krɛçgʲəNən

ʃia bɔçgʲəNən ʃia krɛçgʲəNən

koːgʲ bɔçgʲəNən koːgʲ krɛçgʲəNən

kʲehɪrʲ bɔçgʲəNən kʲehɪrʲ krɛçgʲəNən

triː bɔçgʲəNən triː krɛçgʲəNən

daː vɔçgʲəN daː xrɛçgʲəN

bɔçgʲəN ɪs krɛçgʲəN

kurʲ ʃɛxəd mar ʃin ɛ

ə çɛrg ɣu nə Nʲiməɣ duh

ko viəd u rug u Nʲdʲu

u ɣɔ̃ heːn su ɣuhd heːn

su rʲi rɤiNʲ edərɪNʲ

suh əN dɯNʲə vɔxg

daː u ɣɔ̃ heːn sdaː ɣuhd heːn

triː ɯjən ɣɔ̃ heːn striː ɯjən

ɣuhd heːn

…

ɯːn ɛrʲ buçgʲan

ɣaː ɛrʲ buçgʲan

madʲə ʃu.al

kuːL əN duːRNʲ

kʲɛrg veg

riəvəx vaːn

rug əN tu

ɛrʲ əN sbaːR

brʲiʃɪ ɛ mə

Rɯgʲ ɛ Laːr

kuːNd rɔ̃.əd s

as də ʝeː

ko viad ɤː.ərg

ə hɛrʲ ə vɔxg

Page 311

4.16.1 Eclipsis or Why am I married to an nuine agam?

Suggested	Outcome 2	Outcome 3	Outcome 4
am bùth [əm **b**uː]	am bùth [əm **b̪**uː]	am bùth [ə **m**uː]	
am bearn [əm **bj**aːRN]	am bearn [əm **b̪j**aːRN]	am bearn [ə **mj**aːRN]	
an doras [əN **d**ɔrəs]	an doras [əN **d̪**ɔrəs]	an doras [ə **N**ɔrəs]	
an deò [əN^{j} **d**^{j}ɔː]	an deò [əN^{j} **d̪**^{j}ɔː]	an deò [ə **N**^{j}ɔː]	
an guth [əŋ **g**uh]	an guth [əŋ **ğ**uh]	an guth [ə **ŋ**uh]	
an geall [əŋ^{j} **g**^{j}auL]	an geall [əŋ^{j} **ğ**^{j}auL]	an geall [ə **ŋ**^{j}auL]	
am punnd [əm **p**uːNd]	am punnd [əm **b̪**uːNd]	am punnd [əm **b̪**^{ʰ}uːNd]	am punnd [əm **h**uːNd]
am peann [əm **pj**auN]	am peann [əm **b̪j**auN]	am peann [əm **b̪**^{ʰ}**j**auN]	am peann [ə **mj**auN]
an taigh [əN **t**ɤj]	an taigh [əN **d̪**ɤj]	an taigh [əN **d̪**^{ʰ}ɤj]	an taigh [əN **h**ɤj]
an teas [əN^{j} **t**^{j}es]	an teas [əN^{j} **d̪**^{j}es]	an teas [əN^{j} **d̪**^{jʰ}es]	an teas [əN^{j} **h**es]
an cù [əŋ **k**uː]	an cù [əŋ **ğ**uː]	an cù [əŋ **ğ**^{ʰ}uː]	an cù [əŋ **h**uː]
an ceann [əŋ **k**^{j}auN]	an ceann [əŋ^{j} **ğ**^{j}auN]	an ceann [əŋ^{j} **ğ**^{jʰ}auN]	an ceann [əŋ^{j} **hj**auN]

Irish		Indo-European
naoi mbád	[Niː mɑːd]	*newn̥
deich mbád	[dʲe mɑːd]	*deḱm̥

✎ Exercise 115.

	Phrase	Sound	Original
01	va muː əˈʃɪn	m	m or b
02			
03			
04			
05			
06			
07			
08			
09			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Page 311

4.16.2 Final devoicing or Why a-muigh sounds like a-muich

[L] ⇒ [L̥]	ball [bauL]	⇒ [bauL̥]
	call [kauL]	⇒ [kauL̥]
[Lʲ] ⇒ [L̥ʲ]	cill [kʲiːLʲ]	⇒ [kʲiːL̥ʲ]
	foill [fɤiLʲ]	⇒ [fɤiL̥ʲ]
[j] ⇒ [j̊]	a-muigh [əˈmuj]	⇒ [əˈmuj̊]
	naoidh [Nɯj]	⇒ [Nɯj̊]
[ɣ] ⇒ [ɣ̊]	moladh [mɔLəɣ]	⇒ [mɔLəɣ̊]
	lagh [Lɤɣɣ]	⇒ [Lɤɣɣ̊]

Page 315

4.16.3 Other common changes

- **-(e)adh**

dùnadh [duːnəɣ]	[duːnəg]
dhèanadh [ˌjianəɣ]	[ˌjianəg]
marbhadh [maravəɣ]	[maravəg]

- **-(e)amh** and **-(a)ibh**

ainneamh [aNʲəv]	[aNʲu]	
dèanamh [dʲianəv]	[dʲianu]	
claidheamh [kLajəv]	[kLaju]	
agaibh [agɪv]	[agu]	[agɪ]
cùlaibh [kuːLɪv]	[kuːLu]	
cuiribh! [kurʲɪv]	[kurʲu]	[kurʲɪ]

- Fricatives between vowels

craobhan [krɯːvən]	[krɯː.ən]
eughach [eːvəx]	[eː.əx]
lugha [Lɯɣə]	[Lɯ.ə]
leathad [Lʲɛhəd]	[Lʲɛ.əd]
marbhadh [maravəɣ]	[mara.əɣ]
frithealaich [frʲihəLɪç]	[frʲi.əLɪç]

- [a(ː)] and [ɛ(ː)]

ainneamh [aNʲəv]	[ɛNʲu]
leantainn [LʲaNdɪNʲ]	[LʲɛNdɪNʲ]
anmoch [anamɔx]	[ɛnɛmɔx]
thairis [harʲɪʃ]	[hɛrʲɪʃ]
bainne [baNʲə]	[bɛNʲə]
na b’ fhearr [nə bjaːR]	[nə bɛːR]
nas blàithe [nəs bLaːjə]	[nəs bLɛːhɔ]
ràithe [Raːjə]	[Rɛːhə]
cearr [kʲaːR]	[kʲɛːR]

- [u] and [ɯ]

tuiteam [tuhdʲəm]	[tɯhdʲəm]
uile [ulə]	[ɯlə]
an-uiridh [əˈNurʲɪ]	[əˈNɯrʲɪ]

- Variant verbal noun endings

leantainn [LʲɛndɪNʲ], leantail [LʲɛndaI]

ruigsinn [RɯgʲʃɪNʲ], ruighinn [Ri.ɪNʲ]

eughachd [eːvəxg], eughach [eːvəx]

fantainn [fandɪNʲ], fantail [fandaI], fanachd [fanəxg], fanail [fanaI]

faireachdainn [farʲəxgɪNʲ], faireachadh [farʲəxəɣ]

innse [ĩːʃə], innseadh [ĩːʃəɣ]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

- Simplification of **ng**

farsaing [farsɪŋʲgʲ]	[faʂɪgʲ]	[faʂɪNʲ]
aisling [aʃlɪŋʲgʲ]	[aʃlɪgʲ]	
fulaing [fuLɪŋʲgʲ]	[fuLɪgʲ]	[fuLɪNʲ]
fulang [fuLəŋg]	[fuLəg]	
tarraing [taRɪŋʲgʲ]	[taRɪgʲ]	[taRɪNʲ]

ingne/ionga (⇒ ìne)	[ĩ:nə]
iongnadh (⇒ ìonadh)	[ĩə̃nəɣ]
tàir(r)ngidh	[ta:RNʲɪ]

- Variation in **rt**/**rd** groups

ceart	[kʲaRʃd]	[kʲaRsd]	[kʲaʂɖ]
murt	[muRʃd]	[muRsd]	[muʂɖ]
bàrd	[ba:Rd]	[ba:Rsd]	[ba:ʂɖ]
òrdag	[ɔ:Rʃdag]	[ɔ:Rsdag]	[ɔ:ʂɖag]

toirt	[tɔRʃdʲ]	[tɔRsd]
thuirt	[hu:Rʃdʲ]	[hu:Rsd]
cuairt	[kuəRʃdʲ]	[kuəRsd]
àirde	[a:Rdʲə]	[a:Rdə]

- [ɔ] in unstressed syllables

feumail [fe:mal]	[fe:mɔl]
eòlach [jɔ:Ləx]	[jɔ:Lɔx]
òirleach [ɔ:Rləx]	[ɔ:lɔx]

- Phantom endings

na cloiche [nə kLɔçə]	na cloicheadh [nə kLɔçəɣ]
na coise [nə kɔʃə]	na coiseadh [nə kɔʃəɣ]
na feòla [nə fjɔːLə]	na feòladh [nə fjɔːLəɣ]
na gaoithe [nə gɯjə]	na gaoitheadh [nə gɯjəɣ]
na làimhe [nə Laivə]	na làimheadh [nə Laivəɣ]
na h-oidhche [nə hɤ̃ĩçə]	na h-oidhcheadh [nə hɤ̃ĩçəɣ]
eile [elə]	eileadh [eləɣ]

sa choille [sə xɤL^{j}ə]	sa choillidh [sə xɤL^{j}ɪ]
sa chiste [sə çiʃd^{j}ə]	sa chistidh [sə çiʃd^{j}ɪ]
sa bhùth [sə vuː]	sa bhùthaidh [sə vuː.ɪ]

- Changes to the possesive pronouns

Standard	Local variants
ar n-athair [ər nahɪr^{j}]	ar h-athair [ər hahɪr^{j}]
ar n-aran [ər naran]	ar h-aran [ər haran]
’gar n-iarraidh [gar niəRɪ]	’ghar h-iarraidh [ɣar hiəRɪ]
’nar n-aodainn [nar nɯːdɪN^{j}]	’nar h-aodainn [nar hɯːdɪN^{j}]
ur n-athair [ər nahɪr^{j}]	ur h-athair [ər hahɪr^{j}]
ur n-aran [ər naran]	ur h-aran [ər haran]
’gur n-iarraidh [gar niəRɪ]	’ghur h-iarraidh [ɣar hiəRɪ]
’nar n-aodainn [nar nɯːdɪN^{j}]	’nar h-aodainn [nar hɯːdɪN^{j}]

- Transposed **ml** and **mr**

Standard	Local variants
imleag [imilag]	[ilimag]
imlich [imilɪç]	[ilimɪç]
imrich [imirʲɪç]	[irʲimɪç]
iomradh [imirəɣ]	[irimə̞ɣ]
iomrall [imirəL]	[irimə̞L]

	Standard	Variants		
coimhead	[kõjad]	[kɛ̃.ad]	[kõ.ad]	[kũ.ad]
esan	[esən]	[æʃən]	[aʃɪn]	
feadhainn	[fjɤɣɪNʲ]	[fjo.ɪNʲ]	[fo.ɪNʲ]	
foghar	[fo.ər]	[fɤvər]		
gabh	[gav]	[gɔ]	[ga]	
gabhail	[gahal]	[gɔ.al]	[gaval]	[gu.al]
gheibh	[ʝev]	[ʝo]		